

Beleid aangepaste toetsing

Minkema College

VMBO-locatie

Februari 2024

Inhoud

Aangepaste toetsing	3
Wanneer kunnen er aanpassingen worden gedaan?	3
Toetsen, schoolexamens en centrale examens	4
Compensatie en dispensatie	4
Steinpas	4
Computer als schrijfgerei	5
Toelichting per ondersteuningsbehoefte	5
Stappenplan aangepaste toetsing	10

Aangepaste toetsing

Het gewenste eindpunt in het voortgezet onderwijs is voor iedere leerling het diploma. Om dit diploma te behalen ligt een programma met eisen aan de basis, waar iedere leerling aan dient te voldoen. Soms gebeurt het echter dat er sprake is van een belemmering waardoor de tussenstappen richting die eindstreep moeizamer verlopen. Voor die leerlingen kunnen er in deze tussenstappen wel enige aanpassingen worden gedaan, waardoor de leerling in staat wordt gesteld om te laten zien dat hij toch aan de eisen kan voldoen. In dit document worden de mogelijke aanpassingen - met bijbehorende voorwaarden - omschreven.

Bovengenoemde voorwaarden zijn onder andere vastgelegd in de [brochure](#) Kandidaten met een Ondersteuningsbehoefte, hierin wordt ook aangegeven dat de school elke aanpassing in de wijze van examinering dient te melden aan de inspectie. Sommige afwegingen en beslissingen bij het centraal examen berusten bij de school en het CvTE (College voor Toetsen en Examens), andere zijn een zaak tussen de school en de inspectie. Het CvTE moet betrokken worden bij alle voorgenomen wijzigingen die de inhoud van het examen raken of kunnen raken. In dit huidige document worden de mogelijke wijzigingen beschreven.

De aanvraag voor aangepaste toetsing wordt gedaan door de zorgcoördinator van de afdeling. Mochten er leerlingen zijn waarvoor de aangepaste toetsing nog niet is aangevraagd en die er toch voor in aanmerking komen, meldt dit dan bij de zorgcoördinator.

Wanneer kunnen er aanpassingen worden gedaan?

Voor het doen van aanpassingen zijn er een aantal voorwaarden opgesteld. Deze zijn als volgt:

- Er dient sprake te zijn van een ondersteuningsbehoefte. Hierbij kan worden gedacht aan bijvoorbeeld dyslexie, ADHD, of andere diagnoses. Een aantal veelvoorkomende ondersteuningsbehoeften in het onderwijs, met de daarbij behorende aanpassingen, worden hieronder beschreven.
- Voor de meeste beperkingen dient een deskundigenverklaring/onderzoeksverslag aanwezig te zijn. Deze dient te zijn opgesteld en ondertekend door een psycholoog, orthopedagoog, neuroloog of psychiater. Duidelijk dient te zijn waar het onderzoek heeft plaatsgevonden (of waar de verklaring is afgegeven) en op welke datum dit is gebeurd. Mocht een handtekening ontbreken dan moet een logo, datum en de naam van de onderzoeker vermeld staan. Mochten er andere aanpassingen gewenst zijn buiten een verlenging van de duur van de toets, dan dienen deze te zijn beschreven in de verklaring (tenzij er sprake is van een objectief waarneembare lichamelijke handicap). Op het Minkema College worden de verklaringen bekeken door de zorgcoördinator en/of de orthopedagoog om te beoordelen of deze voldoende zijn voor de aanvraag van aangepaste toetsing.

Toetsen, schoolexamens en centrale examens

Bij toetsen en de schoolexamens gelden de regels die de school zelf heeft ingevoerd en zijn de regels van het CvTE van toepassing. Om de juiste voorbereidingen te treffen voor de centrale examens en de kans van slagen voor de leerling zo groot mogelijk te maken, is besloten om de regels van het CvTE op het Minkema College ook toe te passen bij de toetsen en schoolexamens. De enige uitzonderingen op deze regel zijn hieronder beschreven.

Compensatie en dispensatie

In verklaringen wordt er soms gesproken over compensatie en dispensatie.

- Dispensatie is uiterst beperkt. Gedurende de schoolcarrière zou er voor een leerling met dyslexie in uitzonderlijke situaties dispensatie voor een taal kunnen worden verleend (zie het [dyslexiebeleid](#)). Wat betreft de examenvakken is de enige vrijstellingsmogelijkheid lichamelijke oefening voor leerlingen met een fysieke beperking.
- Compensatie in de vorm van genoegdoening elders ('Dit is voor jou lastig, we geven je elders een bonus of een mildere beoordeling') is niet van toepassing.

In de regelingen rondom het examen wordt niet gesproken over dispensatie of compensatie. Het uitgangspunt is: het examen beoogt te toetsen of de leerling voldoet aan de exameneisen. Die exameneisen zijn bindend, als daarop een uitzondering kan worden gemaakt, moet dat expliciet in de regelgeving zijn vermeld. De wijze van examinering kan er echter toe leiden dat een leerling een belemmering ondervindt bij het laten zien dat hij aan de exameneisen voldoet. Die belemmering kan (moet) zo mogelijk worden weggenomen. Door extra hulpmiddelen of door aanpassingen in het examen zelf, maar met inachtneming van de exameneisen (*Kandidaten met een ondersteuningsbehoefte, examenblad.nl*)

Steinpas

Op het Minkema College, locatie Steinhagenseweg, wordt er gewerkt met Steinpassen. Deze worden aangemaakt op basis van de deskundigenverklaring en/of het onderzoeksverslag. Op de pas staat welke aanpassingen er voor de leerling mogen worden ingezet. De pas wordt digitaal verzonden naar de leerling en ouder(s)/verzorger(s) en is terug te vinden in Magister. Ook staat er een digitaal document op de Drive met groepsoverzichten van leerlingen met een pas. Hierin staat de inzet van de toetstijdverlenging en verklanking (meest voorkomende aanpassingen) duidelijk per leerling genoteerd.

Computer als schrijfgerei

Voor de inzet van de computer als schrijfgerei zijn er specifieke regels opgesteld. Deze staan omschreven in het [beleidsstuk](#) "Computer als schrijfgerei".

Toelichting per ondersteuningsbehoefte

Onderstaande toelichting is gegeven voor de veelvoorkomende ondersteuningsbehoeften die wij tegenkomen in het voortgezet onderwijs. Voor andere beperkingen wordt geadviseerd contact op te nemen met de zorgcoördinator en/of orthopedagoog.

Leerlingen met dyslexie

Afhankelijk van de inhoud van de deskundigenverklaring/het onderzoeksverslag, zijn de volgende aanpassingen toegestaan:

- Verlenging van toetstijd (maximaal 30 minuten, afhankelijk van de duur van de toets).
- Verklanking met behulp van voorleessoftware.
- Gebruik van de computer als schrijfgerei, waarbij voor leerlingen met dyslexie de spellingscontrole mag worden gebruikt (zie ook het beleidsstuk "Computer als schrijfgerei"), ook voor examens waarbij spelling wordt beoordeeld.
- In het eerste en tweede leerjaar worden spellingsfouten voor de leerlingen met dyslexie beperkt meegeteld. In de bovenbouw geldt dat spellingsfouten ten alle tijden worden meegeteld. Er is voor het centraal examen geen sprake van een verminderde aftrek voor leerlingen met dyslexie of van het niet meetellen van 'typische dyslexiefouten'.

De volgende aanpassingen zijn **niet** toegestaan:

- Digitaal woordenboek.
- Spellingkaarten, grammaticakaarten of stappenplannen.
- Een andere beoordeling van examenonderdelen (met name spelling).

Leerlingen met dyscalculie

Afhankelijk van de inhoud van de deskundigenverklaring/het onderzoeksverslag, zijn de volgende aanpassingen toegestaan:

- Verlenging van toetstijd (maximaal 30 minuten, afhankelijk van de duur van de toets) bij vakken waarin rekenen wordt getoetst. Het gaat om de vakken rekenen, wiskunde, NASK, biologie, economie en economie & ondernemen.
- Standaard rekenkaarten van het CvTE.

De volgende aanpassingen zijn **niet** toegestaan:

- Eigen reken- en/of formulekaarten.

Leerlingen met ADHD, ADD, ASS, DCD of een angst-en stemmingsstoornis

Een deskundigenverklaring/onderzoeksverslag dient aanwezig te zijn voor leerlingen met ADHD/ADD en/of autisme spectrum stoornis en/of DCD en/of een angst- en stemmingsstoornis. De volgende aanpassingen zijn toegestaan:

- Verlenging van toetstijd (maximaal 30 minuten, afhankelijk van de duur van de toets).
- Inzetten van pauze, enkel bij examens. Voorwaarde voor toepassing van pauzes is een zorgvuldige vermelding op het proces verbaal en adequaat toezicht tijdens de pauze. Daarnaast geldt vanzelfsprekend dat de school voorkomt dat andere leerlingen hinder ondervinden van de pauze-activiteit. Omdat de pauze geen enkele relatie heeft met de exameninhoud, hoeft dit niet te zijn beschreven in de deskundigenverklaring en/of het onderzoeksverslag. De pauze mag (uiteeraard) niet worden besteed aan vakinhoudelijke activiteiten. Voor de keuze van het pauzemoment bestaan ook verschillende voorkeuren. Het is van belang van te voren de gewenste vorm goed vast te leggen.

Leerlingen met een visuele beperking

Voor het treffen van aanpassingen in de wijze van examinering bij kandidaten met een visuele beperking is geen deskundigenverklaring nodig. Voor kandidaten met een visuele beperking wordt maatwerk geleverd. Dat kan zijn:

- Een examen als digitaal Word-bestand geschikt voor de brailleleesregel en/of spraaksynthese.
- Een gesproken versie van het examen (Daisy audio-cd).
- Een examen als digitaal Word-bestand geschikt voor spraak en/of vergroting van het lettertype.
- Verlenging van toetstijd. De verlenging van de tijdsduur bij kandidaten met een visuele beperking is niet de standaard toetstijdverlenging. Als richtlijn geldt 50% tijdverlenging voor slechtzienden, 100% voor blinden en slechtzienden. Verlenging met meer dan een half uur kan ertoe leiden dat het niet goed mogelijk is om twee examens op een dag af te leggen. Dan kan worden uitgeweken naar het tweede en eventueel het derde tijdvak.

Indien nodig worden de examens aangepast op visuele kenmerken die de toegankelijkheid hinderen – zonder de exameneisen als zodanig te wijzigen. Afbeeldingen kunnen worden toegelicht, formules kunnen worden herschreven, opgaven met een sterk visueel karakter kunnen worden aangepast of vervangen door andere opgaven, grote tabellen waaruit globale conclusies moeten worden getrokken kunnen zijn verkleind, enzovoort.

Als een kleurenblinde kandidaat gebruikmaakt van een examen met kleur of een kleurenbijlage, geldt het volgende: een toezichthouder mag op verzoek van de kandidaat de kleur benoemen van een vlakdeel dat door de kandidaat wordt aangewezen of op verzoek van de kandidaat een vlakdeel aanwijzen met een door de kandidaat benoemde kleur.

Leerlingen met een auditieve beperking

Voor het treffen van aanpassingen in de wijze van examinering bij kandidaten met een auditieve beperking is geen deskundigenverklaring nodig. De volgende aanpassingen zijn toegestaan:

- Verlenging van toetstijd (maximaal 30 minuten, afhankelijk van de duur van de toets).
- Als de leerling in het onderwijs ondersteuning krijgt van een gebarentolk, is dat ook toegestaan bij de schoolexamens en centrale examens. Voorwaarde is, dat de gebarentolk 'op verzoek vertaalt' en niet nader toelicht als de taal als zodanig een struikelblok is.
- Voor de digitale centrale examens Nederlands, Engels, Duits en nask1 BB en KB wordt een aangepaste variant (.dos, dos staat voor doof- of slechthorend) geleverd. Andere examens bevatten geen functioneel geluid.

De volgende aanpassingen zijn **niet** toegestaan:

- Ontheffing voor luistervaardigheid.
- Compensatie voor vertraagde ontwikkeling van taalvaardigheid; taalvaardigheid is bij de centrale examens een expliciet onderdeel van de exameneisen.

Leerlingen met een TOS

Afhankelijk van de inhoud van de deskundigenverklaring/het onderzoeksverslag of een eerdere toekenning van een ondersteuningsarrangement (cluster 2), zijn de volgende aanpassingen toegestaan:

- Verlenging van toetstijd (maximaal 30 minuten, afhankelijk van de duur van de toets).
- Verklanking met behulp van voorleessoftware.
- Gebruik van de computer als schrijfgerei, waarbij spellingscontrole enkel bij de centrale examens: Nederlands kb/bb uitgeschakeld dient te worden.

Anderstalige leerlingen met een kort verblijf in Nederland

Op basis van de volgende eisen kunnen er aanpassingen in toetsing worden gedaan (er dient sprake te zijn van alle onderstaande punten):

- Er is onvoldoende beheersing van de Nederlandse taal;
- En Nederlands is niet de moedertaal van de leerling;
- En er is minder dan zes jaar onderwijs gevolgd in Nederland.

De mogelijke aanpassingen op basis van bovenstaande eisen zijn:

- Verlenging van toetstijd (maximaal 30 minuten, afhankelijk van de duur van de toets). Als sprake is van tijdsverlenging op grond van anderstaligheid en kort verblijf in Nederland (hoogstens zes jaar) én van dyslexie, kan twee maal een half uur worden toegekend.

- Vertalend woordenboek van en naar de moedertaal. Een NT2-woordenboek of een beeldwoordenboek is tevens toegestaan. De leerling dient dit woordenboek zelf mee te nemen (dit is niet gebonden aan de minder dan 6 jaar regel).

Leerlingen met een medische beperking

Een medische verklaring dient aanwezig te zijn. Op basis van deze verklaring kan er op maat worden gekeken naar wat er nodig is. Voor deze leerlingen is in ieder geval toegestaan:

- Verlenging van toetstijd (maximaal 30 minuten, afhankelijk van de duur van de toets).

Leerlingen met een fysieke beperking

Als een leerling een fysieke beperking of een hardnekkige, bijna chronische blessure heeft, kan het voorkomen dat opdrachten van een praktisch examen niet goed uitgevoerd kunnen worden. Met het CvTE wordt door de school nagegaan of een aanpassing van het centraal examen met inachtneming van de exameneisen nodig en gewenst is.

Leerlingen met een zeer zware beperking

Het kan zijn dat een standaard examenafname volstrekt onmogelijk is en dat ook geen van de aangepaste versies van het examen voldoen bij leerlingen met een zware beperking. In dat geval neemt de school contact op met het CvTE.

Leerlingen met diabetes of epilepsie

Een medische/deskundigenverklaring omtrent de beperking dient aanwezig te zijn. De volgende aanpassingen zijn toegestaan:

- Verlenging van toetstijd (maximaal 30 minuten, afhankelijk van de duur van de toets).
- Inzetten van pauze, enkel bij examens. Voorwaarde voor toepassing van pauzes is een zorgvuldige vermelding op het proces verbaal en adequaat toezicht tijdens de pauze. Daarnaast geldt vanzelfsprekend dat de school voorkomt dat andere leerlingen hinder ondervinden van de pauze-activiteit. Omdat de pauze geen enkele relatie heeft met de exameninhoud, hoeft dit niet te zijn beschreven in de deskundigenverklaring en/of het onderzoeksverslag. De pauze mag (uiteeraard) niet worden besteed aan vakinhoudelijke activiteiten. Voor de keuze van het pauzemoment bestaan ook verschillende voorkeuren. Het is van belang van te voren de gewenste vorm goed vast te leggen.

Zieke kandidaten en gespreid examen

Er zijn drie mogelijkheden voor gespreid examen:

- Spreiding over jaren, het is mogelijk dat de afsluiting van het centraal examen over twee jaar wordt gespreid. Hiervoor is toestemming nodig van de inspectie.
- Spreiding over tijdvakken, het is mogelijk om te spreiden over het eerste en tweede tijdvak. Hiervoor is geen toestemming nodig van de inspectie.

- Combinatie van spreiding over jaren en tijdvakken, het is mogelijk om spreiding over tijdvakken en jaren te doen na toestemming van de inspectie.

Het afleggen van een examen op een andere locatie (ziekenhuis of thuis) is mogelijk na toestemming van de inspectie. Het afleggen van het centraal examen thuis is onder toezicht van school.

Stappenplan aangepaste toetsing

Voor de aanvraag van aangepaste toetsing worden er een aantal stappen gezet. Hieronder staat dit proces omschreven. Bij onduidelijkheden wordt geadviseerd om contact op te nemen met de zorgcoördinator.

In geval van nieuwe leerlingen in de brugklas

1. Een lid van de plaatsingscommissie noteert van welke ondersteuningsbehoefte sprake is bij de nieuwe leerling. Hij/zij vraagt op de basisschool om overdracht van de deskundigenverklaring/het onderzoeksverslag.
2. Het lid van de plaatsingscommissie maakt een overzicht van de nieuwe leerlingen met een ondersteuningsbehoefte. Hij/zij deelt dit met de zorgcoördinatoren. In dit overzicht staat genoteerd van welke beperking er sprake is.
3. De mentor doet in overleg met de zorgcoördinator een check of het dossier van de nieuwe leerling compleet is. Is dit niet het geval, dan wordt dit doorgegeven aan de zorgcoördinator.
4. De zorgcoördinator neemt contact op met de ouders van de nieuwe leerling met een beperking wanneer er een deskundigenverklaring en/of onderzoeksverslag ontbreekt.
5. De zorgcoördinator checkt in overleg met de orthopedagoog de binnengekomen deskundigheidsverklaringen op volledigheid. Is de verklaring niet volledig, dan zal de zorgcoördinator contact opnemen met de ouders voor een aanvulling.
6. De deskundigenverklaring en/of het onderzoeksverslag wordt opgeslagen in Magister.
7. De orthopedagoog creëert een volledig overzicht van alle leerlingen met een beperking.
8. De pluscoach en orthopedagoog houden een gesprekje met de leerling om de ondersteuningsbehoeften te inventariseren.
9. De pluscoach of orthopedagoog maken de Steinpassen aan, sturen deze in een digitale versie naar de leerling (schoolmail) en ouders. De Steinpas wordt tevens in het logboek en bij de kenmerken van Magister geplaatst.
10. De mentor verwerkt de gegevens in het groepsoverzicht.
11. De (vak)docenten passen de benoemde aanpassingen toe bij toetsen en examens.

In geval van zij-instromers

In het geval van zij-instromers worden stap 1 en 2 opgepakt door de zorgcoördinator van de afdeling.